

IN FOCUS

În luna februarie 2016, consorțiul condus de Fundația Germană pentru Cooperare Juridică Internațională (IRZ) în cooperare cu Curtea Constituțională a Republicii Lituania și Facultatea de Drept German de la Universitatea din Varșovia în calitate de membri, a început punerea în aplicare a proiectului finanțat de UE „Suport pentru Curtea Constituțională a Republicii Moldova” (EuropeAid 136903/DH/SER/MD).

Primul Buletin informativ al proiectului a fost publicat în luna octombrie 2016. Cel de-al doilea buletin informativ, pentru perioada octombrie 2016—februarie 2017, evidențiază activitățile implementate și furnizează informații despre activitățile care vor fi organizate din martie până în iulie 2017.

Mai mult:

- Proiectul a continuat să îmbunătățească procesele analitice și de cercetare în cadrul CCM prin instruirea și dezvoltarea continuă a resurselor umane;
- A fost asigurat accesul la bazele de date, proiectul a asigurat durabilitatea activității de cercetare și a continuat să lucreze la pregătirea catalogului bibliotecii. Echipa proiectului a elaborat o analiză comparativă pentru a identifica cele mai bune modalități de organizare a materialelor ce țin de jurisprudență în vederea optimizării accesului;
- Instruirile cu subiectul *Drepturile Omului în Dreptul Constituțional* au fost organizate în principal pentru judecători și personalul Direcției Juridice—Biroul de Evidență, Direcția Expertiză Juridică, Direcția Cercetare și Analiză, și în special pentru asistenții judiciari;
- Consultările zilnice/săptămânale cu judecătorii CCM și profesioniștii din domeniul juridic privind cauzele aflate pe rol, teoriile fundamentale, aspectele constituționale comparative, jurisprudența CEDO etc. sunt în curs de desfășurare, precum și asistența în elaborarea și furnizarea hotărârilor CCM bine fundamentate și justificate;
- În perioada de raportare, echipa de experți a oferit asistență autorităților pentru elaborarea în continuare a noii legislații privind CCM;
- Proiectul a sprijinit instituția beneficiară în desfășurarea campaniei de sensibilizare prin organizarea conferințelor de presă, oportunităților media și ședințelor informative. Au fost organizate instruirii comune pentru CCM, jurnaliști și reprezentanții ONG-urilor;
- Au fost publicate 4 articole în ziarul selectat și a fost realizat un material video privind CCM;
- Formarea competenței lingvistice în limba engleză pentru judecători și personalul CCM este în curs de desfășurare și va continua.

Acest proiect este finanțat de Uniunea Europeană

DEUTSCHE STIFTUNG FÜR INTERNATIONALE RECHTLICHE ZUSAMMENARBEIT E.V.

Szkola Prawa Niemieckiego Wydział Prawa i Administracji Uniwersytet Warszawski
www.spn.wpia.uw.edu.pl

Acest proiect este implementat de Fundația Europeană pentru Cooperare Internațională (IRZ) în consorțiu cu Curtea Constituțională a Republicii Lituania și Fundația Universitară "Szkola Prawa Niemieckiego w Warszawie" (Facultatea de Drept German din Varșovia)

ACTIVITĂȚI IMPLEMENTATE

Vizita de documentare la Consiliul Europei și Curtea Constituțională Federală a Germaniei

În perioada 6-11 noiembrie 2016, proiectul finanțat de UE „Suport pentru Curtea Constituțională a Republicii Moldova” a organizat vizita de documentare pentru judecătorii și personalul CCM la Consiliul Europei și Curtea Constituțională Federală a Germaniei.

Pe parcursul celor trei zile de lucru de la Strasbourg, delegația a avut întâlniri cu Secretarul General al Consiliului Europei, conducătorii diferitor structuri ale acestei organizații interguvernamentale pan-europene, precum și cu membrii personalului responsabili pentru dosarele Moldovei în diferite structuri ale Consiliului Europei, inclusiv Curtea Europeană a Drepturilor Omului. De asemenea, a fost organizată întâlnirea cu reprezentantul permanent al Republicii Moldova la Consiliul Europei. Mai mult, delegația a participat la ceremonia oficială de deschidere a Forumului Mondial pentru Democrație 2016, care a avut loc în incinta Consiliului Europei.

La 10 noiembrie, delegația a vizitat Curtea Constituțională Federală a Germaniei și a avut întâlniri fructuoase cu judecătorii Curții și reprezentanții grefei. Discuțiile și schimbul de opinii s-au axat pe diferite aspecte ale funcționării și managementului Curții. Au fost examinate și analizate conținutul cazurilor, precum și aspectele organizatorice și practice ale funcționării celor două instituții judiciare. A avut loc un schimb de informații cu privire la cele mai bune practici din ambele instanțe.

Instruirea procurorilor, avocaților și judecătorilor

La 30 noiembrie 2016, proiectul UE „Suport pentru Curtea Constituțională a Republicii Moldova”, în colaborare cu Curtea Constituțională a organizat un training pentru avocați, procurori și judecătorii din cadrul instanțelor de jurisdicție comună la subiectul „Excepția de neconstituționalitate. Impactul jurisdicției constituționale asupra justiției”. Sesiunile de instruire au fost conduse de Președinții Curților Constituționale ale Republicii Moldova și Republicii Lituania, precum și de fostul Președinte al Curții Constituționale a Georgiei și experți invitați de la Universitatea din Wrocław, Polonia.

Sesiunile de instruire s-au axat pe: condițiile în care excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanțelor ordinare; procedura de soluționare a sesizărilor privind excepția de neconstituționalitate de către Curtea Constituțională; non-retroactivitatea și caracterul obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale. Planul de lucru al proiectului prevede organizarea în continuare a evenimentelor de instruire similare pentru grupurile țintă în cauză.

Conferința Internațională “Rolul Curților Constituționale în soluționarea crizelor constituționale”

La 2 decembrie 2016, proiectul a sprijinit organizarea conferinței internaționale privind rolul Curților Constituționale în soluționarea crizelor constituționale. Alexandru Tănase – Președinte al CCM, Reinhard Gaier – Judecător în demisie al CC Federale din Germania, Dainius Žalimas – Președinte al CC din Lituania și George Papuashvili – Președinte în demisie al CC din Georgia au participat la conferință.

Acest buletin informativ este publicat de către proiectul UE „Suport pentru Curtea Constituțională a Republicii Moldova”

La conferință au participat reprezentanți ai autorităților publice locale, mediului academic și diplomatic, avocați, precum și judecătorii în demisie ai CCM.

Scopul acestei conferințe a fost de a împărtăși experiența altor Curți Constituționale în ceea ce privește soluționarea conflictelor dintre autorități, restabilirea echilibrului instituțional și controlul competențelor autorităților de stat întru asigurarea principiului statului de drept.

Ziua Ușilor Deschise pentru Diplomați

La 10 februarie 2017, proiectul UE „Suport pentru Curtea Constituțională a Republicii Moldova” a sprijinit organizarea evenimentului CCM Ziua Ușilor Deschise pentru reprezentanții Corpului Diplomatic și Consular acreditat în Republica Moldova.

Până la 30 de persoane au participat la eveniment, în timpul cărui, în afară de vizitarea sediului Curții Constituționale, diplomații străini au avut posibilitatea să facă un schimb de

opinii cu domnul Alexandru Tănase, președintele Curții Constituționale. Discuțiile informale au fost prezidate de președintele Tănase și ambasadorul Tapiola, Ambasadorul UE în Republica Moldova.

Proiectul UE va continua să sprijine CCM în organizarea unor evenimente similare pentru diferite grupuri țintă. Următorul eveniment este planificat pentru reprezentanții autorităților locale ale Republicii Moldova.

Dialog direct: Curtea Constituțională a Republicii Moldova – Curtea de Justiție a Uniunii Europene

La 23 februarie, CCM a marcat 22 de ani de la fondarea sa, prin desfășurarea unei video-conferințe cu judecătorul Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE), Egidijus Jarašiūnas, la subiectul „Raporturile curților constituționale cu CJUE. Influența jurisprudenței CJUE asupra dezvoltării doctrinei constituționale.”

Președintele CCM, Alexandru Tănase, în mesajul de deschidere, a menționat că evenimentul marchează aniversarea a 22 de ani de la fondarea CCM în anul 1995, iar subiectul conferinței va contribui la familiarizarea cu dreptul european, în particular în contextul implementării de către Republica Moldova a Acordului de Asociere semnat cu Uniunea Europeană.

Discuțiile în cadrul conferinței au fost axate pe impactul pe care îl are jurisprudența CJUE asupra doctrinei constituționale a CCM.

La eveniment au fost prezenți actualii judecători CCM și judecătorii în demisie, reprezentanți ai Guvernului, Uniunii Avocaților, societății civile și mediului academic. Conferința a fost difuzată în direct, iar privitorii au avut posibilitatea să adreseze întrebări în timp real.

Acest buletin informativ este publicat de către proiectul UE “Suport pentru Curtea Constituțională a Republicii Moldova”

Conferința Internațională sub egida CCM: “Evoluția Controlului Constituțional în Europa: lecții învățate și noi provocări”

La 2 martie 2017, a avut loc Conferința Internațională privind evoluția controlului constituțional în Europa cu sprijinul proiectului finanțat de UE. La eveniment au participat un număr de 80 de oficiali internaționali de rang înalt, inclusiv președinți și judecători din peste 20 de Curți Constituționale, reprezentanți ai Tribunalului Uniunii Europene, precum și Președintele Comisiei de la Veneția, Gianni Buquicchio.

Alexandru Tănase, Președintele CCM, în mesajul de deschidere a conferinței, a subliniat că pe parcursul existenței sale, CCM a fost instituția-cheie în soluționarea celor mai complicate probleme instituționale și a celor mai acute conflicte instituționale.

Gianni Buquicchio, Președintele Comisiei de la Veneția, în cuvântul său de salut, a menționat că în statele în care este asigurată preeminența dreptului, hotărârile curții constituționale trebuie să fie implementate și nu pot fi puse în discuție de către Parlament sau cetățeni.

Andrian Candu, Președintele Parlamentului, în discursul său a reliefat că independența Curților Constituționale trebuie protejată de orice interferențe politice, iar atitudinea față de deciziile instanței constituționale trebuie să fie respectuoasă. Potrivit Președintelui Parlamentului, „utilizarea Constituției în interese politice sau de grup îi tentează pe unii, însă vreau să vă asigur că o simplă analiză a jurisprudenței Curții Constituționale din Moldova demonstrează că acest lucru nu este posibil. Și acest fapt ne bucură mult.”

Echipa proiectului:

DI Volkmar THEOBALD, Lider de echipă, Expert cheie privind Dreptul Constituțional;

Prof. Dr Toma BIRMONTIENÉ, Expert cheie privind Curtea Constituțională;

Prof. Dr. Gábor Attila TÓTH, Expert cheie privind Jurisprudența Constituțională;

Ambassador Mamuka JGENTI, Expert cheie privind Jurisprudența CEDO;

Dr Ana ROTARI, Ofițer de proiect;

Dna Olesia GARBUS, Asistentă de proiect.

Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova:

Dna Victoria NEAGA, Manager de proiect, Victoria.NEAGA@eeas.europa.eu.

Acest buletin informativ este publicat de către proiectul UE “Suport pentru Curtea Constituțională a Republicii Moldova”

Evenimente planificate pentru martie 2016 – iulie 2017

Denumirea evenimentului	Data, Locul desfășurării/ Orașul	Persoana de contact	E-mail
Jurisprudența Constituțională a Republicii Moldova în comparație europeană. O serie de instruiri pentru CCM	Aprilie—iunie 2017 Chișinău, sediul Curții Constituționale a Republicii Moldova	DI Gábor Attila Tóth (EC3)	gabor.attila.toth@ccm-euproject.com
Curs de studiere a limbii engleze pentru personalul CCM	Martie—iulie 2017 Chișinău, sediul Curții Constituționale a Republicii Moldova	DI Volkmar Theobald (LE/EC1)	volkmar.theobald@ccm-euproject.com
Evenimentele Ziua Ușilor Deschise la Curtea Constituțională a Republicii Moldova pentru diferite grupuri țintă	Martie—iulie 2017 Chișinău, sediul Curții Constituționale a Republicii Moldova	DI Mamuka Jgenti (EC4)	mamuka.jgenti@gmail.com
Studiu de compatibilitate a jurisprudenței CCM și jurisprudenței CEDO	21—24 martie 2017 Chișinău	DI Mamuka Jgenti (EC4)	mamuka.jgenti@gmail.com
Publicarea Compendiumului privind jurisprudența CCM	Aprilie 2017	Dna Toma Birmontiené (EC2)	toma.birmontiene@ccm-euproject.com
Instruirea judecătorilor instanțelor de drept comun, procurorilor, jurnaliștilor și reprezentanților ONG	Aprilie—iunie 2017 Chișinău	DI Mamuka Jgenti (EC4) Dna Toma Birmontiené (EC2)	mamuka.jgenti@gmail.com toma.birmontiene@ccm-euproject.com
Vizite de documentare a judecătorilor și personalului CCM la Curtea Constituțională a Republicii Lituania	Aprilie 2017 Vilnius, Republica Lituania	DI Mamuka JGENTI (EC4) Dna Toma Birmontiené (EC2)	mamuka.jgenti@gmail.com toma.birmontiene@ccm-euproject.com
Participarea în cadrul evenimentului Ziua Europei	Mai 2017 Chișinău	DI Volkmar Theobald (LE/EC1)	volkmar.theobald@ccm-euproject.com
Sondaj privind percepția publicului despre CCM	Mai—iunie 2017 Republica Moldova	DI Mamuka Jgenti (EC4)	mamuka.jgenti@gmail.com
Școala de vară în domeniul Dreptului Constituțional și Drepturile Omului	Iunie 2017 Republica Moldova	DI Mamuka Jgenti (EC4)	mamuka.jgenti@gmail.com
Olimpiada studențească în domeniul Dreptului Constituțional	Iunie 2017 Chișinău	DI Mamuka Jgenti (EC4)	mamuka.jgenti@gmail.com
Concursul “Constantin Stere” pentru profesioniștii din domeniul juridic	Iulie 2017 Chișinău	DI Mamuka Jgenti (EC4)	mamuka.jgenti@gmail.com
Publicarea celui de-al doilea Buletin al Curții Constituționale a Republicii Moldova	Aprilie 2017 Chișinău	Dna Toma Birmontiené (EC2) DI Gábor Attila Tóth (EC3)	toma.birmontiene@ccm-euproject.com gabor.attila.toth@ccm-euproject.com